

FunkiS

bulletinen

Nyheter från FunkiS

2002:3 / 2002:4

Tack för 2002

Ett händelserikt OVK-år. I denna bulletin finns en del gammalt men också många rykande färska nyheter.

Läs om att riksbehörighet typ K erfordras vid ventilationskontroll i samband med radonbidrag.

Studera frågor från Boverkets Wanda Rydholm om kommande BBR-revidering och lämna dina synpunkter till FunkiS Erik Kylefalk.

Förstår du ventilationen?

Varför kan vi inte ordna begriplig bostadsventilation? På mittuppslaget finns frågorna från oss vanliga människor. Vi har också fått med Stig Fritzells informationsblad, som du kan ha som mall för egna enkla instruktioner, som kan överlämnas vid OVK.

I detta nummer bl.a.

- 2 FunkiS 10-års jubileum**
Boka redan nu den 15-16 maj
- 3 50% nedsatt hyra för dålig ventilation**
Dom i Svea hovrätt 31 oktober 2002
- 4 Kunskapskurs i byggregelverket**
Genomkörare inför kunskapsprovet
- 6 BBR-revidering**
Ditt svar på frågorna behövs
- 8 Fyklövern på Boverksdagarna**
Erik Kylefalk refererar
- 9 Boverkets undantag från OVK**
Vad händer egentligen?
- 10 Riksbehörighet K och radonhus**
För bidrag kan länsstyrelsen kräva ventilationskontroll av Riks K behörig
- 12 Hur skall vi ventileras?**
Vanliga människors frågor
- 14 FSV:s informationsmöte**
Några sammanfattningar från den 24 okt
- 16 Förnyandet av riksbehörighet för OVK**
Det finns inget nytt avtal
- 17 Sista nyhetsbrevet från FORMAS**
Interaktivt datorhjälpmedel - Energiprogram
- 18 Länsstyrelseenkäten**
Boverkets redovisning och sammanfattning
- 20 Europastandard EN 12599**
Provförfarande mätmetoder
- 22 Lokalbehörigheter**
Dessa behövs för OVK.ns genomslag
- 23 TR-fråga**
Fråga 01012

FunkiS

Funktionskontrollanterna i Sverige

FunkiS Bulletinen

-för dig som vill veta mer om OVK

Adress: FunkiS, c/o StyroVent Syd Konsult AB,
Kontorsgatan 30, 234 34 LOMMA
Telefon: 040 - 41 24 15
Telefax: 040 - 41 01 51
Epost: funkis@funkis.se
Hemsida: www.funkis.se

Ansvarig utgivare: Jan Borglund
Redaktion: Johnny Rosendahl
Tryck: Holmbergs, Malmö

Lokalavdelningsmöte i Halmstad

FunkiSmedlemmar och kommunala handläggare i Halland och Göteborg samlades hos Creacon i Halmstad den 12 september 2002.

Deltagarna var mycket nöjda med kvällens möte.

På programmet fanns, förutom den delikata landgången med kaffe och öl, även FunkiS instuderingsmaterial inför förnyandet av behörigheterna, FARO 2002:1 och utbildningsprogrammen för ventilationskontroll. Vi tackar styrelseledamoten och initiativtagaren Kjell Swärdh för ett mycket intressant möte.

Det skall också speciellt noteras att Kjell sedermera har förnyat sin riksbehörighet, som gäller t o m 2007-12-15. Några dagar efter att denna nyinkaffade behörighet går ut, så är alla välkomna till Kjell på 75-års kalas! Swing it!

FunkiS 10-års jubileum!

Den 12 maj 1993 bildades FunkiS. Boverkets Per Gankvist medverkade förtjänstfullt vid tillkomsten av Funktionskontrollanterna i Sverige. Nu har det snart gått 10 år med OVK, från klarhet till klarhet, som man brukar säga.

Och visst har ventilationen blivit bättre i takt med att många av oss blivit lite gråare av allt sunt förnuft som har krävts vid tolkandet av regelverkets underfundigheter.

FunkiS är still going strong. Vi har över 1200 aktiva medlemmar. Vi kör kurser för besiktningsmän och kommunala handläggare. Regelverket har fått en egen genomkörarkurs. Tekniska Rådet har tagit fram FARO. Etikgruppen tar hand om de svåra frågorna, en veritabel balansakt. Vårt OVK-protokoll blir ännu bättre. Vi samverkar inom ramen för Fyrklövern med Boverket. Och vi har lärt oss hur man genomför uppskattade och lärorika temadagar med tillhörande resor tillsammans med duktiga utställare, föreläsare och branschkollegor. 2001 var 130 man i Åbo. 2002 åkte 100 till Rostock. Nu är det tid igen!

Den 15 maj efter lunch börjar jubileumsprogrammet! Vi samlas i Glashuset i Hammarby Sjöstad för årsmöte, tekniska studiebesök och aktiviteter anpassade för de experter som vi med åren har blivit. Vi går ombord på en ångbåt som tar oss över till Siljaterminalen. Silja festival väntar oss med förstklassiga hytter, smörgåsbord och trevlig gemenskap. Vi kryssar i den varma majkvällen via Stockholms underbara skärgård till Åbo.

Den 16 maj efter frukost är det konferens – utställning – tävlingar – diskussioner. Lunchen och fikapausen ger ytterligare tillfälle till erfarenhetsutbyte. Föreläsarna är valda med största omsorg. Dokumentation samlar du i konferenspärmerna som du kan stor nytta av på hemmaplan i ditt dagliga arbete. Vi är tillbaka i Stockholm den 16 maj 19:15.

Kostnad för hela arrangemanget blir sedvanligt lågt. FunkiS lokalavdelning i Stor-Stockholm är våra värdar. Kallelse kommer till dig med posten och läggs ut på hemsidan.

Varför inte passa på och boka din plats redan nu? Deltagarantalet är begränsat. Vill du ha seaside-klass enkelhytt så är det aldrig fel att vara ute i god tid. Ring FunkiS kansli 040- 412415 eller faxa på 040-410151.

Dålig luft, ofta ett värmeproblem

Dålig luft. Syret tar slut på eftermiddagen. Känns brukarkommentarerna ingen från kontor/butiker/skolor trots att Du mätt luftflöden över minimikrav?

Jag tror att svaret ofta är värmen. Kall luft upplevs som friskare än varm även om koldioxidhalten är den samma.

Idag har vi många värmekällor inomhus. Den mesta värmen kommer från belysning och datorer. Datorer och belysning är ofta på hela dagarna oavsett om det behövs eller inte. Värmen kan ofta ej föras bort med ventilationsluften eftersom det krävs så stora mängder och så låg undertemperatur att det då uppstår dragproblem främst i kontor och skolor. De flesta anläggningar reglerar på konstant tilluftstemperatur och då måste tilluftstemperaturen hållas uppe för att undvika "morgondraget". Konstant tilluftstemperaturreglering är inget att rekommendera för kontor/affärer/skolor. Frånluftsreglering med min och max tilluftstemperatur är bättre. Observera dock att frånluftsbörvärdet här är mycket känsligt och skall det ändras måste det göras lite i taget. (Som OVK-besiktningman gör man ju inga ändringar utan samråd med fastighetsskötaren) "Konstant tilluftstemperatur" utan utekompensering hoppas jag ingen Funkismedlem rekommenderar för det är ju alltid kallare på vinden där kanalerna går och tilluftstemperaturen blir ju då som lägst när den ej behövs.

Kan man göra något åt värmen? Beträffande datorer kan vi rekommendera tunna skärmar, skärmsläckare och att de inte står på i onödan. Idag står också mycket belysning på i onödan. Den tänds i skumma morgontimmar och får sedan stå på hela dagen oavsett om det behövs eller ej. Idag är det få som bryr sig om att släcka i rum där man inte är. I ljusa skolkorridorer kan belysningen ofta vara på under varma vårdagar bara för den styrs från någon DUC.

Beträffande butiker har belysningseffekten ökat i det närmaste explosionsartat. Halogenspottar använd flitigt i tron (och kanske vetskapen) om att välbelysta varor säljer bättre. Belysningseffekter på över 150 W/m² är inte ovanliga och här räcker ju luftburen kyla inte långt. Detta är ju verkligen inte energieffektivisering att gå från energisnåla lysrör till halogenspottar.

Alla dessa värmekällor gör att det blir varmt speciellt under eftermiddagarna även under uppvärmningssäsongen. Värme gör folk tröttare och att de upplever luften som sämre. Givetvis blir man också mindre effektiv av detta.

Vår uppgift får väl här bli att ge råd till fastighetsskötare/ägare om inställningar, ombyggnader av styr och kanske byte/omplacering av don som ger dragproblem. Min erfarenhet säger att don typ Aktivent ger minst verkliga dragproblem i stora lokaler med undertempererad luft. Och så givetvis tipsa om möjligheter att minska den interna värmelasten. Något mer än råd kan det dock inte blir. Etta eller tvåa kan nog bara sättas i extremfall. Se vidare FARO som Du som Funkismedlem kan hämta från nätet.

Lennart Axelsson

Hej Funkiskollegor!

Inom kort kommer nya EU-direktiv angående byggnaders energiprestanda att gälla alla medlemsstater. Vi kommer här att utöver OVK:n få en möjlighet att utföra *energikontroller i våra kunders fastigheter* vilket förhoppningsvis leder till ökat energisparande samt utökat samarbete med fler uppdrag för Funkis medlemmar.

Michael Masreliez
(mer info kommer i nästa bulletin)

Fuktproblematiken

När uppstår risk för mögelangrepp? Hur bygger man rätt från början?

I nedanstående skrift får du en översikt av fuktdimensioneringsmetodiken. Produktionen är genomförd av Fuktgruppen vid Byggnadsteknik LTH, Byggforskningsrådet och Boverket. Köp den av Svensk Byggtjänst

50% nedsatt hyra för undermålig ventilation!

Svea hovrätts anser att det förelegat sådant men i nyttjanderätten för en bostad på grund av bristfällig ventilation att skäligen nedsättning av hyran är 50 % av yrkat belopp. Domen meddelades den 31 oktober 2002. Den aktuella bostaden tillhör en bostadsrättsförening i Vällingby och finns i ett radhus från 50-talet med S-ventilation. Det saknades tillufts/uteluftsventiler i boningsrummen och bristerna har ej åtgärdats verkningsfullt inom skäligen tid.

Tack till Anders Tingman för god arbetsinsats i TR!

Anders lämnar Tekniska rådet nu vid årsskiftet. Han har under senare år jobbat som jourhavande TR-ledamot tillsammans med Stig Fritsch. Vi önskar Anders lycka och framgång med jobb, familj och alla andra hedersuppdrag som vi vet att han har.

Kunskapskurs i byggregelverket för ny OVK-behörighet

FunkiS genomför en lokal utbildning som är en ordentligt genomkörare inför det teoretiska kunskapsprovet.

- Kursplats 1: Lomma på FunkiS kansli, Fri parkering
Datum: 17/1, 28/2, 28/3 kl 09.00-12.00
- Kursplats 2: Göteborg,
Datum: 17/2 kl 13.00-16.00
- Kursplats 3: Jönköping,
Datum: 24/2 kl 13.00-16.00

Kursen vänder sig till dig som skall förnya din riksbehörighet för OVK, men är även lämplig för sökande av lokalbehörighet eller för dig som vill vara väl uppdaterad.

Regelverket

Genomgång sker av de delar i byggregelverket som omfattas av certifieringsorganens kunskapsprov. Egenprovning med facitgenomgång. Tips vid val av certifieringsorgan. Kort information om FunkiS-hyheter.

- Medlemspris: 700 kr exkl moms
- Kursledning: Johnny Rosendahl, Lennart Axelsson
- Senast anmälan fyra arbetsdagar innan resp. kurs
- I priset ingår fika, kurshäfte, kursintyg
- Begränsat deltagarantal max 12 st/kurs
- Faxe in anmälan, kursbekräftelse skickas i god tid innan kursdagen jämte faktura 30 dagar

Kursen kommer även att genomföras på andra platser i landet. Faxe ditt intresse på enklaste sätt till kansliet. Ange önskad tid och plats, så skall vi arbeta för att det blir en kurs i din närhet.

Här är några bilder från tidigare kurser, som genomförts hos FunkiS kansli.

Vad finns det i kurskompendiet?

Är det föreskrivet att man skall mäta ljud?

Hur använder du AFS 2000:42 vid OVK?

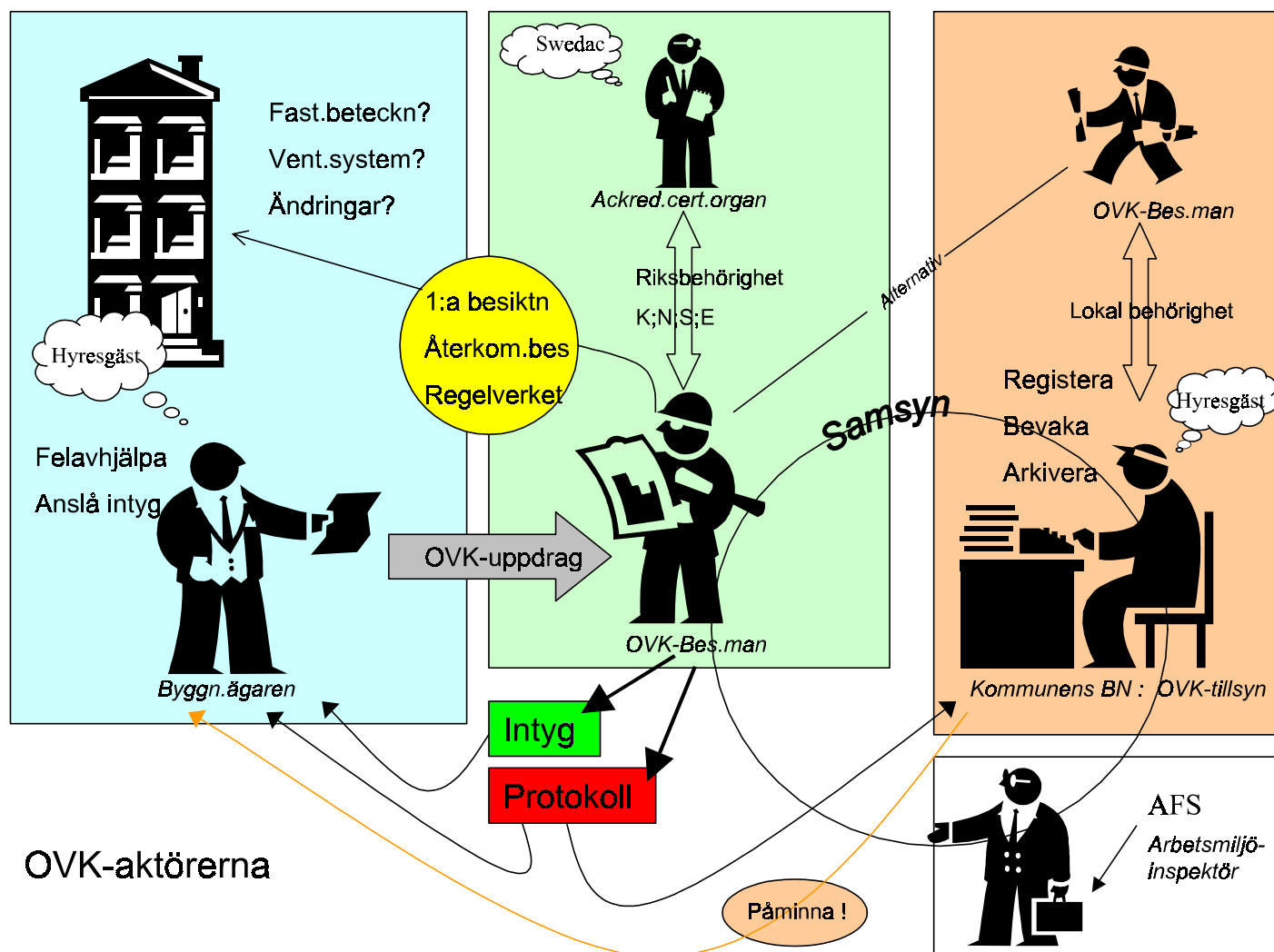
OVK-aktörerna

Bilden nedan beskriver OVK-besiktningsmannen och hans medaktörer. Det är många kopplingar som bilden beskriver. Här är tre viktiga exempel:

Byggnadens ägare, och endast denne, är den som har det lagliga ansvaret för att OVK genomförs och att åtgärdandet av fel äger rum. Besiktningsmannen skall alltid vara noga med att tillse att byggnadsägaren ger honom uppdraget, eller att denne godtar att han genomför OVK-uppdraget. Det är lätt att glömma bort detta när man som entreprenadbesiktningsman får i uppgift att också genomföra OVK i samband med en slutbesiktning. Klara ut vem som är byggnadsägaren och be om hans godkännande för OVK-uppdraget.

Samsyn är ett nyckelord som alltid skall beaktas. Besiktningsmannen och den kommunala OVK-handläggaren bör samverka så att byggnadsägaren får klara besked. T ex Vilken kategori är det på ventilationssystemet i ett servicehus för äldre – 1 eller 2? Skall systemet klassas om från S till F om man satt in Paxfläktar i badrummet? Är det OK om den återkommande besiktningen blir något försenad? Det är också viktigt att ha bra kontakt med arbetsmiljöinspektörerna eftersom AFSens föreskrifter och råd är retroaktiva och kan innebära att det som OVK-besiktningsmannen godkänner, kommer att underkännas vid en arbetsmiljökontroll. Underlätta således för byggnadsägaren i god tid.

OVK-intygets betydelse kan inte nog betonas. Eftersom byggnadsnämndernas resurser för OVK-tillsynen är begränsade, framförallt därför att man inte får ta betalt, så blir bevakningen av OVK och felavhjälpande åtgärder i många fall otillräcklig. Genom att intyget anslås får hyresgästerna upp ögonen för att OVK genomförts, ser om ombesiktning behövs och när nästa OVK skall ske och påminner förhoppningsvis byggnadsägaren. Besiktningsmannen bör verka aktivt för att intyget kommer på plats. Han bör alltid själv skriva ut ett intyg eftersom byggnadsnämnden i många fall inte längre utfärdar detta.

BBR-idag

Boverkets byggregler - BBR 2002 som även kallas BFS 1993:57 med ändringar t.o.m 2002:19 utgavs i september 2002. Jämfört med tidigare bokutgåva - BBR 1999 har det tillkommit följande författningar:

- BFS 2000:22 (BBR 8) som trädde i kraft 2000-07-15 (om bostadsutformning)
 - BFS 2002:18 (BBR 9) som trädde i kraft 2002-09-01 (om tekniska egenskapskrav för energibehov)
 - BFS 2002:19 (BBR10) som trädde i kraft 2002-10-01 (omtryck av byggreglerna, samt mycket om brandskydd)
- BBR10 i bokform kostar 361 SEK och kan beställas hos Boverkets publikationsservice. Den finns också som en kapitelvis uppdelad fulltextvariant på Boverkets hemsida. Sökord "BFS 2002:19".

.....

BBR-revidering

Boverket startar nu arbetet med revidering av byggreglernas kapitel 6 om Hygien, hälsa och miljö. Ansvarig för arbetet på Boverket är Wanda Rydholm. FunkiS och Fyrklövern i övrigt har redan nu fått möjlighet att lämna synpunkter på frågor av nedanstående typ.

FunkiS handläggare för ärendet är Erik Kylefalk, som ingår i FunkiS styrelse och dessutom i etikgruppen. Tag gärna kontakt med honom och lämna förslag och synpunkter. Telefon 0480 – 475422, Erik Kylefalk

Huvudfråga:

Föreskrifter för byggnaders inomhusklimat och ventilation finns i följande kapitel och underkapitel: 2:42, 5:515, 5:65, 5:92, 6:1, 62, 6:72, 7:12, 7:14, 73, 9:22, 93.

Tycker du/ni att:

- 1) föreskrifter bör samlas i samma kapitel i form av separat samling,
- 2) det är ok som det är fast texterna skall vara tydligare och begripligare,
- 3) lika 2 med komplettering/förtydligande i pedagogiskt syfte,
- 4) lika 1 med komplettering/förtydligande i pedagogiskt syfte,
- 5) annan variant

Specifika frågor om tolkningen av Boverkets föreskrifter (sidnummer avser BBR 1999)

6:22 Luftkvalitet i byggnad (s.88)

“Byggnader skall utformas så att god luftkvalitet erhålls i vistelsezonen i rum eller delar av rum där personer vistas mer än tillfälligt”.

- 1) Hur tolkar du “god luftkvalitet”?
- 2) Tror du att detta är något som de flesta som arbetar med frågorna förstår?
- 3) Vilka kriterier gäller för god luftkvalitet och varför?
- 4) Vad är “vistelsezon” för något, bör man definiera detta närmare i BBR?

6:231 Allmänt (s.88)

“Byggnaders ventilationssystem skall utformas så att erforderlig mängd uteluft illförs byggnaden och så att föroreningar från verksamheter liksom luftburna utsöndringsprodukter från personer och byggnadsmaterial samt fukt, elak lukt och hälsofarliga ämnen bortförs”.

- 1) Hur tolkar du “byggnaders ventilationssystem”? Vet du när och vilket ventilationssystem som är lämpligt att installera? Hur väljer du typ av ventilationssystem?
- 2) Hur tolkar du “erforderlig mängd uteluft”? Tror du att detta är något som de flesta som arbetar med frågorna förstår?
- 3) Hur tolkar du luftföroreningar, vilka är källor till dem?
- 4) Hur säkerställer du att godtagbar halt av luftföroreningar inte överskrides? Hur tror du att det är vanligt att göra?
- 5) Hur och vad mäter man i så fall (vilka luftföroreningar)?
- 6) Vilka verksamheter som leder till föroreningar skall beaktas? Hur gör du?
- 7) Tror du att kontinuerliga mätningar av föroreningar gäller både inomhus- och utomhusmiljö? Hur säkerställer man att erforderlig mängd uteluft tillförs?: Teoretiska beräkningar?, mätningar?, Forskningsrapporter?, Annat?
- 8) Vad är fukt och elak lukt för något? Hur undviker man detta? Hur ska ventilationssystem dimensioneras så att fukt och elak lukt inte uppstå?

BBR 1999

BBR 2002

6:232 Luftväxling (s.89)

“Rum skall ha kontinuerlig luftväxling då de används. Utluftsfloödet skall vara lägst 0,35 l/s per m2 golvarea. När rummen inte används får luftfloödet reduceras, dock inte så att hälsorisker uppstår eller så att skador på byggnaden eller dess installationer riskeras. Reduktionen får ske steglöst, i flera steg eller som intermittent drift.

- 1) Hur uppfattar du “kontinuerlig luftväxling”? Är det användningstid? Är kontinuerlig växling oberoende av vindpåverkan eller temperaturskillnad? Hur påverkar detta krav val av ventilationssystem? Påverkan av verksamhetstyp? Annat?
 - 2) Tycker du att “minikrav på utluftsfloöde” är rimligt? Tror du att värdet är tillräckligt och tar hänsyn till emissioner från byggnads- och inredningsmaterial m.m.?
 - 3) Hur uppfattar du möjligheten att “reducera” luftfloödet: Gäller detta utluft, tilluft, frånluft, tilluft+frånluft? Vad händer om man har mekanisk till och frånluft och reducerar enbart tilluften? Är det helt klart hur man löser detta på ett bra sätt?
- Råd: “Utluftsfloödet till rum eller del av rum för sömn och vila bör vara minst 41 l/s per sovplats”.
- 4) Hur säkerställer man detta? Är det val och placering av utluftsdonen som påverkar resultatet, annat? Vilka don tycker du man bör välja i så fall? Är det svårt att justera utluftsdonen?

6:241 Allmänt (s.92)

“Komponenter som kräver tillsyn och skötsel eller som är avsedda att bytas med viss regelbundenhet skall placeras lätt tillgängliga och utformas så att erforderligt utbyte kan ske enkelt och säkert.

Tycker du att kravet räcker för att skydda kanaler från föroreningar? Bör man lyfta fram vikten av att kanalerna skyddas redan vid tillverkning och vidare under leverans och på byggarbetsplatsen? Annat?

6:242 Material och utförande

“Kanaler och övriga komponenter får inte utföras av eller behandlas med material som kan avge föroreningar till inneluften”.

Tror du att kravet innebär förbud mot invändigt material i kanaler? Hur viktigt är att kombinera detta med även krav på mikroorganismer (6:222)? Ska kravet förtydligas?

6:243 Täthet

“Tryckförhållanden mellan till- och frånluftsinstallationer skall vara avpassade till installationernas täthet så att luftströmning av frånluft till tilluft inte kan ske.

Hur uppfattar du kravet? Är det tydligt? När är tätheten viktig, i uppvärmt eller ouppvärt utrymme? Varför? Vad händer i ventilationssystem med värmeväxlare? Hur säkerställer du kravet?

6:245 Fuktning eller kylning

“Installationer för fuktning eller kylning av luften i ventilationssystem skall utformas och anslutas så att de inte medför risk för att skadliga mikroorganismer eller skadliga ämnen avges till inneluften”.

Hur uppfattar du kravet? Vet man när luftfuktning är lämplig? Finns andra sätt att förbättra rumsluften (“torr luft”) Är det vetenskapliga skäl som talar för fuktningen? Hur säkerställer man detta ur hälsosynpunkt? Finns säker teknik för detta?

7:12 Ljudtrycksnivå

“Kraven i avsnitten 7:2 och 7.-3 på högsta tillåtna ljudnivå från installationer som alstrar ljud med lång varaktighet skall avse ljudnivån då samtliga sådana installationer är i drift. Om rena toner regelmässigt förekommer, skall särskilda åtgärder vidtas för att begränsa störningar från dessa”.

Är detta otydligt eller inte? Hur säkerställer man detta?

“Om inget annat anges, avses beträffande såväl A-vägd ljudtrycksnivå, LpA, ett medelvärde över tiden, ekvivalentnivån. Med beteckningen LpA,max avses maximal A-vägd ljudtrycksnivå med tidssvängningen F (FAST)

Hur uppfattar du kraven? Finns det en beräkningsmetod som är lämplig för detta? Annat?

FARO - Bra underlag för ett lokalavdelningsmöte!

Slumrar lokalavdelningen? Vad skall nästa möte handla om?

FARO (Funkis Allmänna Råd för tolkning av brister och fel vid OVK) är ett intressant dokument att hålla möte kring. Materialet ger underlag för diskussioner. Kansliet har ett overhead-material kring detta för utlåning. Detta är en idé för lokalavdelningssamman-kallande/sammankallande-grupper. För övriga medlemmar gäller att hör Ni inget från sammankallande, ring och säg att Ni kan ordna lokal så kanske det hela börjar rulla. Själv kallade jag till ett lokalavdelningsmöte för Skaraborg i Skövde 021104. Lokalavdelningarna Älvsborg, Fyrstad och Jönköping var också inbjudna.

Lennart Axelsson

Ändrade medlemsuppgifter – har du giltig OVK-behörighet?

FunkiS medlemsregister uppdateras dagligen. Eftersom medlemsskapet är personligt tycker vi det är viktigt att dina matrikeluppgifter är uppdaterade.

Har du nya medlemsuppgifter faxa på 040-410151

Fyrklövern på Boverksdagarna.

De årligen återkommande Boverksdagarna som arrangeras av Boverket, ägde denna gång rum i Ronneby.

De hölls 27 – 29 augusti. En mängd dubblerade föredrag hölls och avhandlade allt som rimligen kan anses beröra byggandet. Det mesta var dock som vanligt inte gripbart för en vanlig tekniker utan anpassat för högre kunskande. Många var de också – stadsplanerarna, arkitekterna, bebyggelseutvecklarna, folket från länsstyrelserna, kommunerna och naturligtvis de från Boverket. Totalt fanns det över 700 som hörsammat Boverkets inbjudning och som ansåg sig ha råd att delta.

Fyrklövern var – också som vanligt – med på ett hörn med vikkväggen, RSVR, VVS-slussen och FunkiS. På grund av sparsam budget fanns FunkiS endast med en dag och då utan ”frestande festande” eller övernattning.

Någon rusning till montrarna var det kanske inte i de allt för sällan inlagda kaffepauserna, men ganska många kommunanställda hade vi kontakt med. De var ju också vår målgrupp denna gång då vi presenterade innehållet i vår kurs UVKK och försökte få flera att delta i kommande kurser.

Ett par föredrag kunde vi också lyssna till. Faktiskt var det ett föredrag som tangerade FunkiS intressen – det handlade om risker och möjligheter med torpargrunder.

Johan Hellström från Småhuskadenämnden noterade att torpargrunder ofta varit och fortfarande är orsak till många fukt- och mögelskador. Han förklarade att Småhuskadenämnden höll på att avveckla sig själv eftersom de krav som ställdes på skadedrabbade hus var åldersfixerade så att snart inga kunde komma ifråga. De ersättningar som lämnats var heller inte några svindlande summor utan endast några fattiga procent av havda kostnader.

Professorn vid LTH – Arne Ehnroth – talade begriplig byggteknik och ansåg att torpargrunder mycket väl kunde användas även i framtiden om rätt ventilation och material användes. Han förklarade också att en överventilation var olämplig och att en avfuktare och igensättning av all ventilation kunde vara ett alternativ. Viktigt var att hindra fukttillskott – och att aldrig ”skyffla in sand och därmed vatten” i grundplattan. Vi fick en e-mailadress att kontakta: rbk.nu = rådet för byggkompetens.

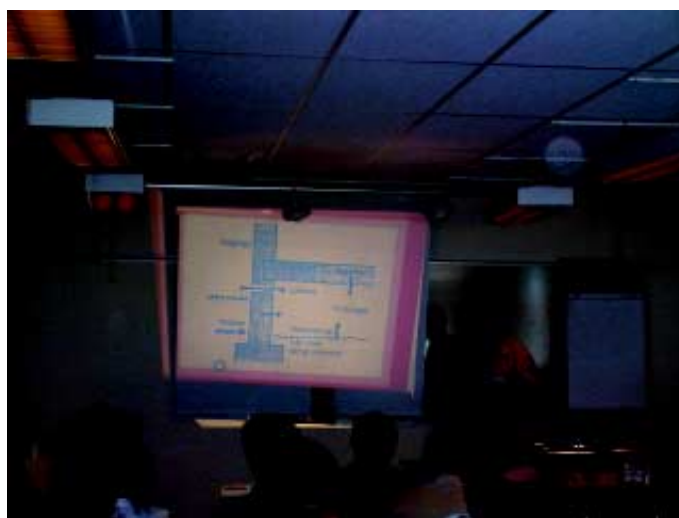
Bengt Vånggren från Fastighetsägarna – tidigare Skanska – talade initierat om de mycket kostsamma fuktskador som uppstått på nybyggnationen på Stockholms Sjöstad på grund av att väggarna byggdes före taken och att vattenavrinningen inte fungerade som var tänkt. Han noterade att de egenkontroller som skulle garantera ett gott slutresultat inte fungerade om inte intresset för kontrollen fanns genom hela kedjan av byggandet – och det var bara ett önsketänkande och en papperstiger.

Här kändes kanske en föraning om kommande resultat för en del – inte alla – fastighetsägare som har lovat papperstigar till Boverket för att komma åt undantagen.

*Från ett garanterat torrt Kalmar hälsar
Erik Kylefalk*

Sven Magnäs i fyrklövermontern

Föredrag om torpargrunder

Föredrag om fuktproblem

RSVI flyttar sitt kansli till RSVR

From den 1/1 2003 så kommer RSVI att köpa kanslitjänster på RSVR:s kansli med säte i Örebro där Sven Mangnäs ansvarar för kanslifunktionen. En av orsakerna är möjliga samordningseffekter för båda organisationerna

Boverkets undantag från OVK - Vad händer egentligen?

VVS-inspektör Kerstin Bergkvist vid stadsbyggnadskontoret i Uppsala ställer en fråga till Boverket, som många andra också undrar över, både OVK-handläggare, besiktningsmän och icke minst byggnadsägarna som inte tillhör försöksverksamheten i "undantagsgruppen"

FunkiS-bulletinen redovisar här Kerstins Bergkvists fråga och Boverkets svar. FunkiS kan konstatera att de indikationer och klarläggande som vi tidigare fått från Boverket om regeringsuppdraget, och som kontinuerligt redovisats i bulletinerna, inte i nuläget tydliggörs på ett strukturerat sätt. Läs gärna om våra farhågor och Boverkets tidigare svar i bulletinerna 2000:2 sid 13, 2000:3 sid 4 och 5, 2001:1 sid 7 och 2001:2 sid 6. Bengt Lindström angav för två år sedan att **syftet med att medge undantag var att få bättre fungerande ventilation**. Det skulle vara bra att få lägesrapporter med mera konkret innehåll om uppnådda resultat under perioden fram till 2005. Det är många som misstror "gräddfilsverksamheten".

För de som vill följa med rekommenderas besök på www.boverket.se. Med hjälp av följande sökväg bland rubriker i underliggande menyer hittar du rätt 'BYGGA – Bygga nytt, tekniska krav – Obligatorisk ventilationskontroll – Undantag från ovk. Där finns idag fem informationsblad samt en lista över de som ingår i 'undantagsverksamheten'.

Brevet från Uppsala kommun, Kerstin Bergkvist till Boverket

Beträffande Regeringsuppdraget-undantag från OVK

Eftersom jag arbetar som VVS-inspektör här i Uppsala och har två fastighetsägare/byggnadsägare, Uppsalahem AB och Akademiska Hus i Uppsala AB med i "försöket" får jag ständigt frågor och har även själv en del frågor angående detta,

Hur sker uppföljningen av tredjepartskontrollen?

Jag har fått kännedom om att det finns byggnader med ventilationssystem som är med i försöket och som vid tredjepartsbesiktningen blivit underkända, "Ej godkänd". Och med bland dessa finns även kategori 1, de som enligt "förförordningen" har två års besiktningsintervall, dvs har bedömts ha den högst prioriteten.

Hur skall besiktningsmannen agera och rapportera till Boverket om han vidare konstaterar att byggnadsägaren fortlöpande har ej "Godkända system"? Är det inte så att byggnadsägaren då fråntas möjligheten att vara med i försöket och då återgår till den vanliga kontrollen enligt förförordningen?

Hur följer Boverket upp att de som blir underkända vid tredjepartskontrollen blir åtgärdade och godkända? Hur skall besiktningsmannen agera om han ej får något uppdrag att göra en efterbesiktning eftersom byggnadsägaren anser att ventilationssystemet är att betrakta som godkänt efter åtgärder utan kontroll/besiktning? Måste inte en efterbesiktning utföras av besiktningsmannen även för de byggnader/system som är med i försöket likt de besiktningar som utförs för de övriga som ej är med i försöket?

Det som jag som tillsynsmyndighet främst får kritik för från andra fastighets-/byggnadsägare är det som jag här ovan har berört. "Hur kan vissa ägare få köra i egen gräddfil?"

Jag önskar svar på dessa frågor snarast för att kunna bemöta denna kritik. Jag önskar information och argument för att kunna bibehålla tilltron och efterlevnaden av ovk-förförordningen.

Boverket svarar: genom enhetschefen Adrian Radocea och experten Wanda Rydholm

Frågor beträffande regeringsuppdraget - undantag från OVK

Boverkets svar

De frågeställare ni nämner i brevet kan man hänvisa till Boverket, Wanda Rydholm, projektansvarig (telefon direkt. 0455-35 32 08).

Nedan kommer svar på en del av era funderingar.

Fråga "Hur sker uppföljningen av tredjepartskontrollen?"
Svaret är: genom utvärdering år 2005 enligt direktiven i uppdraget (Boverket ska redovisa).

"Hur skall besiktningsmannen agera och rapportera till Boverket om han vidare konstaterar att byggnadsägaren fortlöpande har ej "Godkända system"?"
Svar är: Besiktningsmannen är välkommen att ringa till Boverket.

"Vidare undrar ni "Är det inte så att byggnadsägarna då fråntas möjligheten att vara med i försöket och då återgår till den vanliga kontrollen enligt förförordningen?"
Svaret är: nej.

Hur följer Boverket upp att de som blir underkända vid tredjepartskontrollen blir åtgärdade och godkända?"
Svaret är: vi följer upp kontrollsystem.

Avslutningsvis vill vi påpeka att utvärderingen och redovisningen samt resultatet kommer först i slutet av år 2005 och arbetet pågår, därför det går inte att svara på vilka slutsatser kommer vi fram till,

Aktuell information om projektet läggs ut kontinuerligt på Boverkets hemsida: [www.boverket/bygga/bygga_nytt_tekniska_krav/obligatorisk_ventilation/undantag från OVK](http://www.boverket/bygga/bygga_nytt_tekniska_krav/obligatorisk_ventilation/undantag_fran_OVK),

Vid utarbetande av detta svar har samråd skett med experten Bertil Jönsson och juristen Ann Petersson

Riksbehörighet typ K krävs vid ventilationskontroll i radonhus

Boverket håller just nu på att utarbeta nya föreskrifter och allmänna råd om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem.

Egna hem i detta sammanhang är en- och tvåbostadshus, som ägs av den som söker bidraget och som själv bor i huset. Bakgrunden till den nya BFS-n är att regeringen den 5 december har utfärdat en ändring i förordningen 1988:372 som skall träda i kraft den 1 januari 2003.

Som förutsättning för bidrag gäller att:

- Bidrag lämnas ej till påbörjade åtgärder (tex. beställning) innan tidpunkten för ansökan.
- Mätning av radonhalt skall ske så att årsmedelvärde kan anges. Detta innebär att mätning måste ske under minst två månader i perioden 1 oktober - 30 april.
- Mätinstrumentet skall vara kalibrerat på vedertaget sätt för mätmetoden. (tex. SSI:s - "strålning i bostäder")
- Mätning skall ske i minst två rum i bostaden (ej kök eller badrum) och på varje plan som används som boställe.
- Om länsstyrelsen begär så skall ventilationssystemet kontrolleras av funktionskontrollant med riksbehörighet K. Funktionskontrollen skall ske enligt Boverkets Allmänna Råd 2000:1, kap 3 om besiktningens genomförande, med undantag av avsnittet om "Protokoll".
- Ansökan skall ske på blankett som Boverket fastställt. Uppgifter om radonkällor och åtgärdsredovisning skall bifogas och vara utfärdad av funktionskontrollanten eller byggtekniskt sakkunnig med dokumenterad kompetens.
- Resultatet av ventilationskontrollen som länsstyrelsen begärt skall sändas till länsstyrelsen.
- Bidrag lämnas i mån av tillgång för att radonhalten högst skall uppgå till 200 Bq/m²

Uppföljningsmätning skall ske inom den tid som länsstyrelsen bestämt. Mätprotokoll skall sändas in.

Kommentar:

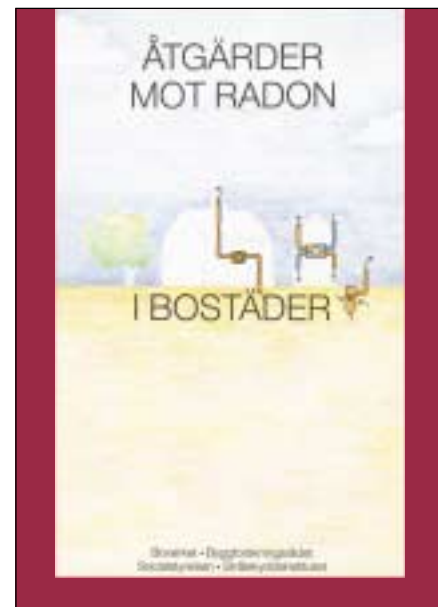
I egna hem kan det finnas alla typer av ventilationssystem. Funktionskontrollanten måste kunna ta ställning till systemens effekt på radonhalten i den aktuella inomhusmiljön. Det är också en klar fördel om funktionskontrollanten kan föreslå relevanta radonåtgärder. Riksbehöriga funktionskontrollanter finns i hela landet. Kostnader för radonmätningen och ventilationskontrollen blir förhoppningsvis också bidragsberättigade.

Läs mer om Radon

I bulletin 2001:1 kan du läsa mer om radon. I bulletin 2001:2 finns också FunkiS yttrande till radonutredningen. På SSI:s hemsida www.ssi.se finns en 16 sidors skrift "Vägen till ett radonfritt boende". Där finns också en undermeny om "Radon" som bland annat innehåller mätning av radon, riktvärden och gränsvärden mm. Läs också "Åtgärder mot radon i bostäder" (16 sidor).

Utbildning

SSI anordnar kurser. Se högersidan för kursutbudet våren 2003.

Kurser från Statens strålskyddsinstitut våren 2003

Strålskyddskurser

8 april

Strålskydd vid laboratoriearbete

Kursen ger kunskap om hur man förbereder arbete med öppna strålkällor, genomför arbete och hur man kontrollerar sig själv och arbetsplatsen efter avslutat arbete.

Kursen vänder sig till laboratoriepersonal som arbetar med radioaktiva ämnen i form av öppna strålkällor. Lärare: Lars Upphed.

Pris 3 700 kr

9-10 april

Joniserande strålning - grundkurs i strålskydd

Denna kurs ger grundläggande kunskap om strålskydd, oavsett om du arbetar med slutna eller öppna strålkällor. Kursen har dock en huvudinriktning på verksamhet med öppna strålkällor.

Den är därför speciellt lämplig för dig som arbetar med radioaktiva ämnen i laboratoriemiljö eller som arbetar med skyddsfrågor.

Lärare: Lars Upphed.

Pris 7 500 kr

Radonkurser

12-13 mars

Radon - grundläggande kurs

Du får en bred kunskap om radon i inomhusluft och i vatten samt en överblick över radonproblemet i Sverige. Kursen är öppen för alla och kräver inga förkunskaper.

Pris 5 800 kr

6-7 maj

Radon - mätteknik

Kurs för alla som vill ha en fördjupad kunskap om radonmätning i inomhusluft.

Kursdeltagarna bör ha gått en grundläggande kurs om radon.

Pris 6 800 kr

20-22 maj

Radon - åtgärds kurs

Kursen vänder sig till entreprenörer, konsulter, byggnadsinspektörer samt miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Kursen ger teoretisk och praktisk undervisning i val och utförande av åtgärder mot radon.

Kursdeltagarna bör ha gått någon grundläggande kurs om radon.

Olika utrustningar för åtgärder kommer att demonstreras. Ett studiebesök med bussresa och undersökning av radonhus ingår.

Pris 10 400 kr

Kurserna hålls i vår kurslokal på Karolinska sjukhusets område i Solna.

Priserna på kurserna är inkl. lunch, kaffe och dokumentation samt exkl. mervärdesskatt.

Vid avanmälan mindre än 14 dagar före kursstart debiteras full avgift, om inte sjukintyg kan uppvisas.

För ytterligare information kontakta
Marianne Pettersson
08-729 71 43

SÄND IN DIN ANMÄLAN TILL STATENS STRÅLSKYDDSinSTITUT, 171 16 STOCKHOLM,
TEL 08-729 71 00 ELLER FAXA KUPONGEN TILL SSI 08-729 71 63

Kursdeltagare:

Företag:

Gatuadress:

Postadress:

Faktureringsadress (om annan än ovan):

Telefon: Kursavgift:

Kursnamn:

Kursdatum:

Namnteckning:

Hur skall vi ventilera?

Här är ett litet axplock på frågor om ventilation som vanliga människor undrar över. Frågorna är enkla men teknikernas svar blir ofta obegripliga och föder stället nya frågor som i sin tur får krångliga svar.

- Är det bättre med självdrag än med mekanisk frånluft?
- Måste vi inte vädra oavsett typen av ventilationssystem?
- Är det inte bara att öppna fönster?
- Varför måste fläktar alltid bullra?
- Varför luktar det rök och matos i trapphuset?
- Varför får jag inte sätta in en egen spisfläkt?
- Varför blir det aldrig riktigt torrt i badrummet?
- Varför har jag imma på mina fönster så fort det blir kallt ute?
- Kan man inte släppa in luft utan att det drar och gardinerna börjar fladdra?
- Det kommer in en massa smuts och avgaser genom ventilerna i ytterväggen – finns det ingen lösning på detta?
- Hur gör man rent ventilerna?
- Måste det vara en springa under dörrarna?
- Det drar baklänges genom ventilen i toaletten?
- Är det tillåtet att sätta in en paxfläkt?
- Det går väl bra att slå på och av fläkten med belysningsknappen?
- Varför går grannens matos in till oss?
- Varför är det alltid dammigt hos oss?
- Varför blir det så mycket smuts på ventilen i badrummet?
- Kan dammsugningen påverka ventilationen?
- Var kan vi piska mattor?
- Hur ofta skall köksfläkten göras ren?
- Varför måste sotaren kolla min köksfläkt?
- Det är så torr luft, kan vi inte befukta?
- Varför är det bara minimikrav som man bygger efter?

Är det inte dags nu att branschen tar hjälp av någon proffsig informatör som kan förklara "ventilationsmystiken" för gamla och unga, hyresgäster och fastighetsskötare med flera. Vi är många som kan bidra med det tekniska underlaget. Tänk om vi kunde få en broschyr, en CD, en video, ett programpunkt i lokalradion, en hemsida, en helsida i dagspressen....

Framtiden kommer att ställa krav på att energikonsumtionen minskas samtidigt som att vi skall öka vår bostadsstandard. Detta går bara att åstadkomma om vi kan reducera mängden uteluft. Därför måste vi angripa föroreningskällorna i bostaden.

Går det bra att vädra på toaletten?

Ventilationssystemet i sig får inte förorena den tillförda luften. Bättre material och ny design är nyckelord. Men i befintlig bebyggelse kan man inte ändra så mycket. Det tar kanske 50 år innan ny teknik har tagit över. Under lång tid framöver är det de boende som själva måste bli bättre på ventilation. Förstå att vädra på rätt sätt och ta till vara funktionen i det ventilationssystem som finns.

Vi som jobbar med OVK måste medverka till ökad förståelse. Varför inte dela ut ett informationsblad i samband med vårt arbete? Stig Fritzell är FunkiS-medlem, besiktningsman och duktig på att informera. Han har förtjänstfullt lämnat ett bidrag till hur man kan informera hyresgäster om ventilationens betydelse. Använd gärna det som mall i din egen verksamhet!

Vi tackar Stig för idéerna och uppmanar alla andra till att inkomma med sina förslag till FunkiS så att vi tillsammans kan sätta den rätta snurren på fläkthjulen!

Kan man steka fläsk här?

SÅ HÄR FUNGERAR VENTILATIONEN I DIN LÄGENHET!

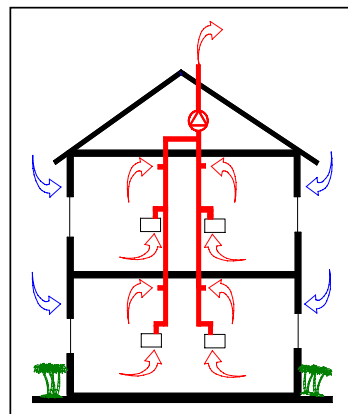
Fastigheten Du bor i har frånluftventilation vilket innebär att lägenheten ventileras med hjälp av en, på vind, centralt placerad frånluftfläkt.

Utomhusluften (tilluften) kommer in genom uteluftventiler placerade under fönsterbrädan i sov- och vardagsrum.

Inomhusluften (frånluften) sugas ut via ventiler och kanaler från kök, badrum, WC och klädkammare.

I köket har Du en s.k. lägenhetsfläkt med timerstyrt spjäll och forceringsfläkt installerad. Spjället öppnar Du vid matlagning och samtidigt startar fläkten för att effektivt suga ut ev. matos.

Fläkten har ytterligare 2 hastigheter men nyttja aldrig mera än vad som behövs!

Ytterligare information - se baksidan

Det Du alltid skall tänka på är följande:

- Kontrollera att uteluftventilerna i sovrum och vardagsrum är öppna och rena så att luft kan komma in i lägenheten.
- Se till att frånluftventiler i badrum, WC och klädkammare är öppna och rena från damm så att luften lätt kan passera ut.

Rengöring av ventilerna bör ske varannan månad och görs enklast med hjälp av dammsugare.

Det är viktigt att Du inte ändrar ventilinställningen vid rengöring och inte annars heller - en ändrad ventilinställning, likaväl som en smutsig och igensatt ventil - påverkar luftflödet från övriga lägenheter!

- Fettfiltret i lägenhetsfläkten bör rengöras minst en gång per vecka.
- Ventilationssystemet klarar bara grundbehovet - Du bör vädra (helst korsdrag) både morgon och kväll!

När Du lagar mat eller duschar - öppna ett fönster i ett sovrum - så blir Du lättare av med ev. matos och fukt.

Öppna aldrig fönster i kök eller matplats vid matlagning - då kan matos spridas både inom lägenheten och till trapphuset!

INFORMATIONSBLADET TILLHÖR LÄGENHETEN!

UVK i Stockholm

FunkiS utbildningsatsning har blivit en succé

Utbildning i Ventilationskontroll för certifierade ventilationskontrollanter genomfördes den 5 november 2002 hos Stadsbyggnadskontoret på Flemminggatan i Stockholm.

I kurskompendiet finns numera också en flik med "Viktiga förtydligande" som innehåller 108 sidor med klarläggande och information som besiktningsmannen direkt har nytta av OVK-arbetet.

Det är nu över 300 personer som genom gått UVK-kursen. Kursen kommer på nytt i Stockholm den 20 februari och i Malmö den 4 mars. Anmälningssblankett bifogas i denna bulletinen. Anmälan kan även ske till FunkiS kansli på tel 040-412415.

Välkomna!

Tomas Axelsson, kursledare.

UVK-utbildning i Stockholm 5 november 2002.

FSV:s informationsmöte 23-25 oktober i Linköping

OVK i samverkan var det budskap som FunkiS framförde genom sin kanslichef Johnny Rosendahl.

Vi behöver hjälpa varandra för att få bättre ventilation. I ett bildspel med 20 bilder beskrevs hur FunkiS ser på sin roll för att bistå besiktningsmannen – kommunen – fastighetsägaren – Boverket – Arbetsmiljöverket – cert.-organen och Fyrklöververksamheten.

På eftermiddagsprogrammet i övrigt den 24 okt. fanns bland annat:

- P-märkning av inomhusmiljö vid BostadsAB Posiedon i Göteborg. Ett imponerande koncept som FunkiS-bulletinen hoppas kunna ge utförlig information om i nästa nummer.
- Sven Åke Ahlström från Stadsbyggnadskontoret i Malmö tog upp viktiga OVK-synpunkter.
 - Byggnadsägarna har ej ordentlig ordning på sina OVK-protokoll. BN har massvis med jobb för att kopiera det som byggnadsägarna slarvat bort.
 - Det är viktigt att OVK-intyget kommer upp. Besiktningsmännen bör ta sitt ansvar och hjälpa till med detta. Det måste vara klart för alla när nästa OVK skall ske. BN:s påminnelser med vite etc. blir en alltför tidsödande och dyrbar hantering.
 - Om inkomna vite hade hamnat hos kommunen hade en del av OVK-verksamheten kunnat kostnadsäckas. Men pengarna går till länsstyrelsens kassa!!
 - Så kallade skrivbordsprotokoll finns. Krafttag skall ske för att få bort dessa. Utbyte av besiktningsmän skall klarläggas. Här finns mycket att återkomma om.
- Boverkets Wanda Rydholm gjorde en klarläggande framställning av alla sina arbetsuppgifter. Det är en diger lista och FunkiS vill på alla sätt bistå Wanda om hon önskar detta.
 - BBR-revidering (5:15, 5:652, 5:653, 6:2, 7, 8:24, 9:22)
 - EU-harmonisering (svensk expert i CEN/TK 156 –WG2)
 - Uppdatering av Boverkets hemsida om OVK
 - Deltagande i möte, studiebesök, mässor
 - Regeringsuppdragen: ansvar för "Undantag OVK" (sedan mars – 02)
 - Arbetsgruppsdeltagande: Energidirektivet, Delmål i God bebyggd miljö, Radonbidrag

Lokalavdelningarna och verksamheten.

Mycket av FunkiS tidiga verksamhet hade sin grund i en aktiv verksamhet ute i lokalavdelningarna. Vem minns inte alla sammankomster som inriktades på försök till svar på ovk-frågor som ställts av respektive lokalavdelnings medlemmar.

Mycket pratande blev det – men också för det mesta ett svar att lämna till lokalavdelningens representant i Tekniska Rådet. Kanske är det detta som mest saknas nu i lokalavdelningarna – något att samlas kring och diskutera. Naturligtvis är detta inte den enda anledningen till nuvarande tystnad i många lokalavdelningar, men den är säkert inte oväsentlig. Nu har vi fått en alldeles speciell möjlighet att samlas och diskutera FARO – låt inte den möjligheten försvinna – utan kom med synpunkter och låt FARO bli en levande handling.

De lokalavdelningar som har ”tillgång till” medlem i RSVI har ju också en utomordentlig möjlighet att låta RSVI:s kompendium bli grunden till en lokal temadag i mätteknikens tecken.

Medlemsmöte lokalavdelning Sydost.

De lokalavdelningar som har medlemmar i styrelse och/eller tekniska rådet har ju en naturlig informationsväg till vad som sker och förväntas ske i FunkiS. Men de som endast är hänvisade till vad som meddelas via Bulletinen befinner sig ju under året i en ovetskapens skugga som kanske tillfälligt kan skingras om någon eller några av lokalavdelningens medlemmar beivrar årsmötet. Inte ens då är det säkert att någon mängd av informationer och framtidsidéer kommer dom tillgodo. Det är ju alltid väldigt kort tid som under ett årsmöte planeras till information – det viktiga är ju formalia – i alla fall för styrelse och kansli. Alla har inte heller tid, lust eller råd att fortsätta med årsmötenas temadagar som annars kan lämna en hel del information om FunkiS – även om huvuddelen av informationerna lämnas av våra utställare.

Hur skall vi då ändra på detta så att vi får tillbaka verksamhetslusten i lokalavdelningarna?

Olle Nevenius – den alltid sanne optimisten – hade även i denna fråga idéer om hur vi skulle försöka få en bättre aktivitet. Han startade en fadderverksamhet som gick ut på att varje styrelsemedlem hade ansvar för att kontakta ett antal lokalavdelningar och gärna medverka i lokalavdelningarnas

möten. På något konstigt vis fick han också tid att åka ut till flera lokalavdelningar och kunde informera och diskutera.

Kanske är det inte helt avgörande att alltid få en massa information och vackra bilder på väggen – det viktiga är nog att känna att någon bryr sig. Om styrelsens aktiva medlemmar var och en blir en nagel i ögat på sin tilldelade extra lokalavdelning, så kan säkert mycket uppnås.

Emellertid måste detta faktiskt få kosta – det måste bli både tel.samtal och besök och anskaffning av aktuell information mm. I all försäljningsverksamhet har alltid funnits krav på dokumentation av gjorda ansträngningar och nådda resultat. Jag anser att en fortlöpande information från den besökande styrelsemedlemmen i form av en ”reserapport” till styrelsen för senare analys av någon av styrelsen utsedd framtidsman måste till för att få en struktur på verksamheten och rekommendation av lämpliga åtgärder.

En inbjudan till alla lokalt sammankallande till en gemensam informationsdag i anslutning till ett styrelsemöte kan ge både nya kontakter och god information – men kostar ju också pengar... Ekonomi är viktigt och svårt – det vet alla som haft ekonomiskt ansvar – men ännu svårare är att låta vissa saker få kosta samtidigt som sparsamhet skall vara en dygd. En ansvarsfull företagsledare låter sig inte ledas utan råd av sin ekonomichef.

Kalmar efter semestern 2002

Med FunkiS hälsning

Erik Kylefalk

Lokalavdelningsmöte i Skövde

4 november hade vi lokalavdelningsmöte i Skövde. Jönköpings, Fyrstad och Älvsborgs lokalavdelningar var inbjudna.

Av de inbjudna dök endast en trevlig Boråsare upp och hjälpte oss 8 skaraborgare igång med diskussionen.

Vi började med att jag berättade lite om arbetet i FunkiS styrelse.

Därefter gick vi igenom FARO och diskuterade kring denna. Deltagarna tyckte det var bra att den tagits fram och bedömde den som mycket användbar. Dock saknades inte punkter att diskutera. Ska man verkligen bara sätta 2:or vid låg luftmängd har inte 1:an sin plats där?

Borde inte FARO ha med möjligheten att även sätta 2:a vid lös invändig isolering av uteluftkanal?. Det senare enades vi om att föreslå tekniska rådet vid nästa genomgång av FARO vilket härmed är gjort. Efter lite mer diskussion förstår man än mer att den enskilde besiktningsmannen omdöme och kunskap för att bedöma fel är viktig.

Lennart Axelsson

Förnyandet av riksbehörighet för OVK

– Det finns inget nytt avtal med något certifieringsorgan!

För drygt ett år sedan informerade vi om att FunkiS och Swedcert sökte finna en lösning på oenigheter om det avtal för förnyad riskbehörighet som då förelåg. Trots intensiva överläggningar misslyckades detta.

Oenigheten bestod bland annat i att Swedcert fakturerade 500 SEK för den årliga rapporteringen istället för avtalenliga 400 SEK (se bulletin 2001:4 sid 3).

Några av våra medlemmar, som uppmärksammat detta valde att betala ostridig del således 400 SEK. Swedcerts styrelse beslutade då att återkalla riksbehörigheten med hänvisning till att "innehavaren av certifikatet ej erlagt full avgift".

Beslutet översändes i rekommenderat brev med mottagningsbevis och skulle överklagas inom tre veckor. För att inte äventyra pågående yrkesverksamhet med OVK valde de som fått brevet att betala in hundralappen och fick då ett nytt brev från Swedcert som upphävde tidigare beslut. I brevet angavs: "Genom fullgörande av ålagda skyldigheter innan beslutet vunnit laga kraft har grunden för återkallandet undanröjts."

Med anledning av ärendet principiella natur och för att förebygga framtida problem för vår medlemmar har FunkiS sänt nedanstående brev till Swedcert och erhållit efterföljande svar, som härmed redovisas utan några vidare kommentarer.

FunkiS brev

Som en fortsättning på tidigare förda diskussioner om avgifter, certifieringsperioder mm mellan FunkiS och Swedcert, önskar FunkiS styrelse nu komplettera och förhoppningsvis avsluta dessa diskussioner genom att ställa följande frågor:

Eftersom frågorna berör många av FunkiS medlemmar kommer både frågor och svar att offentliggöras i Bulletinen.

1. Genom brev till några av våra FunkiSmedlemmar har er styrelse meddelat beslut om att återkalla certifikat/riksbehörighet som funktionskontrollant av ventilationssystem med motiveringen att "innehavaren av certifikatet har ej erlagt full avgift". För att bringa klarhet i vilka regler som gäller för indragande av certifikat/riksbehörigheter ber vi om er redogörelse för dessa och om möjligt med hänvisning till källan.
2. Vilka avgifter anser Swedcert skall gälla den årliga rapportering enl. BFS 1996:56 15a § för:
 - FunkiSmedlem som certifierats enligt avtal mellan Swedcert och FunkiS, daterat 1999-04-06.
 - FunkiSmedlem som certifieras hos er efter 2001-04-06

3. Hur kommer återbetalning av feldebiterade årliga avgifter att ske?
4. Vilka garantier kan Swedcert lämna för att den årliga avgiften ej höjs under certifieringsperioden (normalt 5 år)?
5. Vilka nya eller upparbetade informationskanaler anser Swedcert erfordras mellan Swedcert och FunkiS?

Med vänlig hälsning
Stockholm 2002-12-06
Jan Borglund, ordförande

Swedcerts svar (02-12-18)

Vi tackar för Ert brev daterat 2002 12 06 angående frågor i anslutning till certifiering av riksbehöriga funktionskontrollanter för ventilationssystem och lämnar följande svar på de i brevet ställda frågorna.

1. Ackrediterade certifieringsorgan följer gällande standard för certifiering av personal samt de författningar som i anslutning därtill har utgivits av SWEDAC. Vid återkallande av certifikat anges alltid grunden för återkallandet i beslutet.

De medlemmar som avses i frågan är till antalet tre stycken. Samtliga dessa tre har undanröjt grunden för återkallandet innan beslutet har vunnit laga kraft. De är alla fortsatt certifierade riksbehöriga funktionskontrollanter.
2. Avgifter för handläggning av årlig rapportering erläggs enligt gällande taxa.
3. Någon feldebitering av årliga avgifter har ej skett.
4. Ackrediterade certifieringsorgan i ett öppet system verkar under marknadsmässiga villkor. En prisgaranti som innebär ett prisstopp under fem år kan inte lämnas av oss som ett av dessa organ. Marknadsvillkoren har medfört att priset för provning av nycertifiering för riksbehörighet är detsamma som för 8 - 10 år sedan trots att provningen har utökats med skriftligt prov. Det öppna systemet har således redan resulterat i en kraftig realprissänkning på certifieringstjänsten.
5. SWEDCERT eftersträvar goda och öppna kontakter med alla kundgrupper. Alla har lika tillgång till våra tjänster och vår information. Vi ser i nuläget inget behov av nya eller upparbetade informationskanaler men är öppna för att diskutera olika förslag som inryms i förutsättningarna för vår ackrediterade verksamhet samt vår policy.

Med vänliga hälsningar
SWEDCERT AB
Eilert Westerberg

Sista nyhetsbrevet från FORMAS

FunkiS har med tacksamhet fått Nyhetsbrev från Formas genom Lars-Göran Månsson, LGM-consult AB:s försorg. Formas är Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande.

Formas stödjer grundforskning och behovsstyrd forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Formas främjar en ekologiskt hållbar tillväxt och utveckling i samhället, mång- och tvärvetenskaplig forskning samt internationellt forskningssamarbete och erfarenhetsutbyte. Rådet ansvarar vidare för information om forskning och forskningsresultat.

FORMAS på Riddarholmen

Sen 1995 har nyhetsbrev skickats ut. Som det ser ut kommer FORMAS inte att betala för att förse dig med färskna nyheter från IEA:s program för **energiushållning i byggnader**. Ja, du kan ju få "nyhetsbrev" på engelska från ECBCS support unit.

Tyvärr är "nyheterna" ½ - 1 år gamla och inte direkt tillrättalagda för Sverige eller försedda med svenska kontakter på de pågående projekten. Visserligen går det ju alltid att få reda på namnen genom e-mail till FORMAS, Conny Rolén.

Om du vill fortsätta att få nyhetsbrev behöver du kontakta FORMAS för att den vägen kräva att Byggsverige får ett nyhetsbrev med färsk information inom energiushållning. För inte får du någon sådan genom att prenumerera på FORMAS tidning. Den innehåller nästan inget om byggande. Och energi är ju bara att glömma! I tidningen läser man om sällsynta lavar, gröna kor och vita flygare eller kanske tvärtom. Inte vill Formas ställa upp som svensk **Sverige ej med i AIVC**

P.g.a. den nya beslutsordningen på FORMAS tycks det som att det inte går att delta i AIVC längre. Under många år har ju Sverige aktivt deltagit men nu är det slut. Beklagligt! Kontakter bryts, nya kan inte byggas upp och jämförelser med omvärlden erhålles inte.

FunkiS vill på detta sätt vidarebefordra ett exempel på mycket intressant information som vi saxat ur "det sista nyhetsbrevet".

Annex 27 - värdering av ventilationssystem i bostäder. Evaluation and demonstration of domestic ventilation systems

Ursprungligen deltog 8 länderna Canada, Frankrike, Italien, Japan, Nederländerna, Sverige (projektledare – operating agent), United Kingdom och USA i att utveckla verktyg för att värdera bostadsventilation. I ett första skede utvecklades ett enklare hjälpmedel – en "pappersversion" på CD, köps genom bookshop@ecbcs.org. Därefter har 4 länder (Frankrike, Italien, Nederländerna och Sverige) vidareutvecklat modellen till ett interaktivt datorhjälpmedel. **Nu är detta klart.** För Sverige har klimatdata för Lund och Stockholm använts.

Syftet att få ett lättanvänt program har mer än väl uppnåtts. Utvärderare i Finland och Canada anser att programvaran är så lätt att använda att den även kan ingå i undervisning. På detta sätt kan eleverna på mycket kort tid se konsekvenserna för val av olika ventilationssystem vid olika förutsättningar.

Hjälpmedlen är användbart i alla skeden av byggande och förvaltning. Man ser mycket snabbt konsekvenserna av valt system och andra förändringar inom bostaden. Bedömningarna har avsett systemens inverkan på:

- ☐ Byggnader och brukare
- ☐ Termisk komfort
- ☐ Buller utifrån eller fläktar
- ☐ Energi för ventilation
- ☐ Livscykelkostnad
- ☐ Tillförlitlighet att upprätthålla luftflödet
- ☐ Luftkvalitet (materialemissioner, CO₂, rökning, matlagingsos också NO_x från gasspis, fukt som kondens och mögel eller risk för kvalster, risk för markradon

En av de grundläggande och mest komplexa delarna i programmet utgörs av bedömning av luftkvaliteten vid olika ventilationssystem. Beräkningar för följande har gjorts:

- Konstant emission (t.ex. material)
- CO₂
- lukter från matlagning (kan också vara NO_x)
- tobaksrök, risk för kondens, relativ fuktighet (bedömning av risk för mögel och kvalster)
- tryckskillnader (t.ex. bedömning av risk för radon eller problem med öppen spis)

Ett stort antal parametrar utarbetades, vilket gav över 50 000 kombinationer. Genom att använda multivariat analys reducerades antalet kombinationer. Dessutom genomfördes känslighetsanalys så att det totala antalet simuleringar som ligger till underlag för programvaran är cirka 5 % av totala antalet kombinationer.

Energiprogrammet:

- tar hänsyn till byggnadens täthet,
- bedömer graden av fönstervädring, klimat, luftflöde, eventuell värmeväxlare och pris på energi.
- Programvaran kommer att bli tillgänglig på CD från ECBCS support unit. E-mail bookshop@ecbcs.org man kan också titta på hemsidan www.ecbcs.org

Boverkets redovisning av Länstyrelseenkäten

Här kommer Boverkets redovisning och sammanfattning av den enkät som Fyrklövern ursprungligen var medförfattare till och som senare har kompletterats av Boverket.

Inledningen är ju en svidande vidräkning både med kommunernas och länstyrelsernas sätt att hantera tillsyn och kontroll. Det är också intressant att notera att Boverket själva inte anser sin utan skuld. Inte mycket sägs ju direkt om OVK men mellan raderna finns ju mycket som kan anses och antas kunna hänföras till OVK. Notabelt är också att Boverket värderar hur utarmade kommunerna börjar bli på teknisk personal - samma är säkert förhållandet hos länstyrelserna. Läs och begrunda!

.....

Redovisning av uppdrag

I årets regleringsbrev fick Boverket i uppdrag att sammanställa och kommentera länstyrelsernas uppdrag om kommunernas tillämpning av bestämmelserna om byggnadsarbeten, tillsyn och kontroll samt funktionskontroll av ventilationssystem.

Boverket redovisar här uppdraget.

Boverket hemställer att redovisningen överlämnas till PBL-utredningen.

.....

Redovisning av regeringsuppdrag

Boverket redovisar här uppdraget i årets regleringsbrev att sammanställa och kommentera länstyrelsernas uppdrag om kommunernas tillämpning av bestämmelserna om byggnadsarbeten, tillsyn och kontroll samt funktionskontroll av ventilationssystem.

Enligt Boverket kan sammanfattningsvis följande slutsatser dras av länstyrelsernas redovisningar.

- Kommunernas arbete med kontroll och tillsyn av samhällets tekniska egenskapskrav på byggnader bedrivs enligt flera länstyrelser på ett sådant sätt att det knappast bidrar till att miljömålet "God

bebyggd miljö" uppnås. Som exempel kan nämnas att kvalitetsstöttande eller uppföljande arbete inte bedrivs i någon nämnvärd omfattning.

- Bristen på resurser och politisk prioritering inom kommunen samt urholkad kompetens hos den personal som arbetar med frågor om kontroll och tillsyn är synpunkter som ofta kommer fram i länstyrelsernas redovisningar av kommunundersökningarna. Mycket talar för att dessa brister utgör de allt annat överskuggande hindren för en fungerande kontroll- och tillsynsprocess inom byggandet. Redovisningen tyder på att den kommunala handläggarens roll måste stärkas så att denne på lika villkor kan möta byggherren även i stora och komplicerade ärenden.
- Tydliga verksamhetsmål för kontroll- och tillsynsarbetet saknas i de flesta kommuner. I de fall verksamhetsmål finns är de ofta av övergripande karaktär. Målen följs inte heller alltid upp.
- Ett dominerande intryck vid genomgången av länstyrelsernas redovisningar är att många kommuner anser att byggsamråd sker i ett alltför sent skede. Vid byggsamrådet är projektering och upphandling oftast genomförd. Av redovisningarna framgår att utrymmet, förståelsen och lyhördheten för den kommunala handläggarens synpunkter sannolikt hade varit större hos såväl byggherrar som kommunpolitiker om synpunkterna framkommit i ett tidigare skede i byggprocessen.
- Ett annat dominerande intryck vid genomgången av redovisningarna är att många kommuner nästan inte utövar någon uppsökande tillsynsverksamhet. De flesta av de kommuner som utövar sådan tillsyn uppger att den är av begränsad omfattning.
- Flera länstyrelser uppger att de inte har vare sig resurser eller kompetens för att utöva den tillsyn de är skyldiga att utöva enligt plan- och bygglagen (PBL) när det gäller kontroll-

och tillsynsfrågor. Detta bekräftas även av resultaten från enkätundersökningen 2001. En länsstyrelse uppger att den inte utför någon tillsyn överhuvudtaget på detta område.

- Kommunernas kostnader för arbete med kontroll och tillsyn enligt 9 kap PBL överstiger intäkterna. Redovisningarna tyder dock på att kostnadstäckningen är bättre i större kommuner och i större ärenden.
- Den kvalitetsansvariges roll och ansvar bör förtydligas.
- Förekomsten av icke riksbehöriga kvalitetsansvariga som godkänts för visst arbete är mycket vanlig. Redovisningarna tyder på att kontroll- och tillsynsprocessen inte fungerat om inte denna möjlighet funnits.
- Förutsättningarna för kontroll och tillsyn skiljer sig avsevärt mellan stora, medelstora och små kommuner. Det avspeglar sig bland annat i förekomsten av målsättningar och rutiner för verksamheten samt arbetssätt.
- Flera kommuner upplever att det är svårt att få in de bestyrkanden som anges i kontrollplanen och att slutbevis inte efterfrågas i den utsträckning det borde.
- Enligt redovisningarna förekommer det att beslut om kontrollplan fattas före byggsamråd, trots att huvudsyftet med byggsamrådet är att bedöma vilket innehåll kontrollplanen ska ha. Det förekommer också att det inte fattas något formellt överklagbart beslut om kontrollplan men att en informell sådan ändå upprättas som en slags checklista. Det förekommer också att icke riksbehöriga kvalitetsansvariga utses utan koppling till visst arbete (s k lokal behörighet). Allt detta torde strida mot lagen.
- I princip alla kommuner kräver i kontrollplanen ett bestyrkande av att en första OVK-besiktning genomförts.

Boverket sammanfattande kommentar:

Boverket anser att länsstyrelsernas redovisningar starkt tyder på att kommunernas tillämpning av bestämmelserna om byggnadsarbeten, tillsyn och kontroll enligt 9 kap PBL inte sker på ett tillfredsställande sätt. Av redovisningarna framgår att det finns ett och annat i det nuvarande systemet som sannolikt skulle behöva ändras. Det rör t ex den kvalitetsansvariges roll, tidpunkten för byggsamrådet och regleringen av tillsynens omfattning. Som framgår av denna redovisning beror tillämpningsproblemen enligt Boverkets uppfattning dock i första hand på kombinationen av en tillåtande men inte tvingande lag och en låg politisk prioritering. Mycket talar för att det krävs en ökad fokusering på alla nivåer (lokalt, regionalt och centralt) för att verkliga förbättringar ska ske. Hur det ska åstadkommas har Boverket inte något enkelt svar på. Verket inser också att detta är en fråga som inte kan lösas enbart inom ramen för den nyligen tillsatta PBL-utredningen utan det krävs förändringar även på andra områden.

Ditt nya mätpaket!

2 mätare till priset av 1!

Luftflödesmätare	Tryckmätare
Airflow™ TA45 • Lufthastighet • Luftflöde • Lufttemperatur • Temperaturkompensering • Medelvärde • Teleskopsond	Airflow™ PVM 100 • Visar tryck och lufthastighet • Stor noggrannhet • Minnesfunktion • RS 232 utgång • Grafisk turbulensskala • Display med belysning

Ring för katalog och information!

– alltid steget före –

Mätforum AB
 Fabriksvägen 12 • 171 48 SOLNA • Telefon 08-82 25 50 • Fax 08-82 84 57
 e-post: maetforum@maetforum.se • http://www.maetforum.se

Avlämnande av luftbehandlingsentreprenader

– Provningsförfaranden och mätmetoder

WG8 är en arbetsgrupp under den tekniska kommittén CEN/TC156, som arbetar för att ta fram Europaanormer (EN) för ventilation av byggnader WG8 har tagit fram Europastandarden EN 12599:2000/AC:2002. Denna har fastställts som svensk standard den 25 oktober 2002 och kallas då SS-EN 12599. (Arbetsgruppen WG8 är numera nerlagd.)

Standarden finns i engelsk, tysk eller fransk version och kan beställas från SIS Förlag på telefon 08-55552310. Den går att få både som pappersutgåva och som pdf-fil (på engelska). Den kostar 795 SEK.

EN 12599:2000/AC:2002 är en frivillig standard

I standarden beskrivs en procedur i fyra steg att användas vid avlämnande av luftbehandlingsentreprenader. Därtill presenteras ett antal alternativa mätmetoder för kontroll av luftbehandlingssystemets prestanda. Johnny Rosendahl har, efter en snabb genomläsning, gjort en kortfattade tolkning till svenska av några av procedurerna:

Provning och kontroll skall ske stegvis i följande ordning:

1. Kontroll av färdigställandet

- Jämförelse mellan leverans och beställning av mängder, material, egenskaper och reservdelshållning
- Kontroll mot tekniska och lagenliga regelverk
- Kontroll av åtkomlighet för drift och underhåll
- Kontroll av renheten mot ENV 12097
- Kontroll att DU-instruktioner finns
- I bilaga A (5 sidor) finns detaljerade anvisningar

2. Kontroll av funktioner

- Kapacitetsprov mot specifikationerna. Provet visar att olika delar såsom filter, återvinnare, kylare, fuktare etc är korrekt installerade och effektiva.
- Provet kräver att färdigställande och injustering är klart. I bilaga B finns beskrivning av förberedelsearbetet.
- Provet sker mot en checklista Omfattning av funktionsprov och mätning finns i bilaga D. Placering av provpunkter skall godkännas av parterna före provningen.
- Instruktioner och listning av vanliga provningar finns i bilaga C

3. Mätning av funktioner

- Mätningen skall klarlägga att systemet uppnår konstruktionskraven och de angivna börvärdena dock med beaktande av inverkan av byggnadsfysiska karakteristika.
- I tabell 1 delas mätningarna upp i två kategorier – ”skall alltid mätas och mätas endast om kontraktet anger detta.” Mätningar skall ske såväl i det centrala systemet som i rum och omfatta driftströmmar, luftflöden, lufttemperaturer, tryckfall, luftfuktighet, ljudtrycksnivåer och lufthastigheter i rum.
- Mätproceduren och tillåtna mätosäkerhet finns i tabell 2
- Mätmetoder och mätutrustning finns i bilaga E
- Under mätningarna skall man följa upp utekonditioner, värmevattentemperaturer, köldbärartemperaturer, flöde för värmevatten och köldbärare, tryckfall över pumpar.
- Specialmätningar skall ske om överenskommelser träffats om detta. Ett exempel är vinter och sommarprovningar. I bilaga F återfinns anvisningar om specialmätningar.

4. Rapportering

Övrigt:

Kontraktshandlingen bör bland annat innehålla referenser till denna standard med specifikation av provprocedurer och eventuella undantag och tillägg. Ansvarsförhållande klarläggas. Konstruktionsvillkoren redovisas samt villkoren för årstidsprovning och verksamhetsberoende provning. Mm

Kommentar:

För att få genomslagskraft för denna standard bör översättning ske till svenska och inarbetning ske i AMA-systemet och i en revidering av T22:an. Det är dock på sin plats att alla som jobbar med kvalitetsarbete, entreprenadbesiktning och OVK redan nu studerar vad standarden innebär och jämför med vad som vanligen brukar användas. SS-EN12599/AC:2002 innehåller säkert användbara nyheter. Att mäta är att veta, men det kostar...

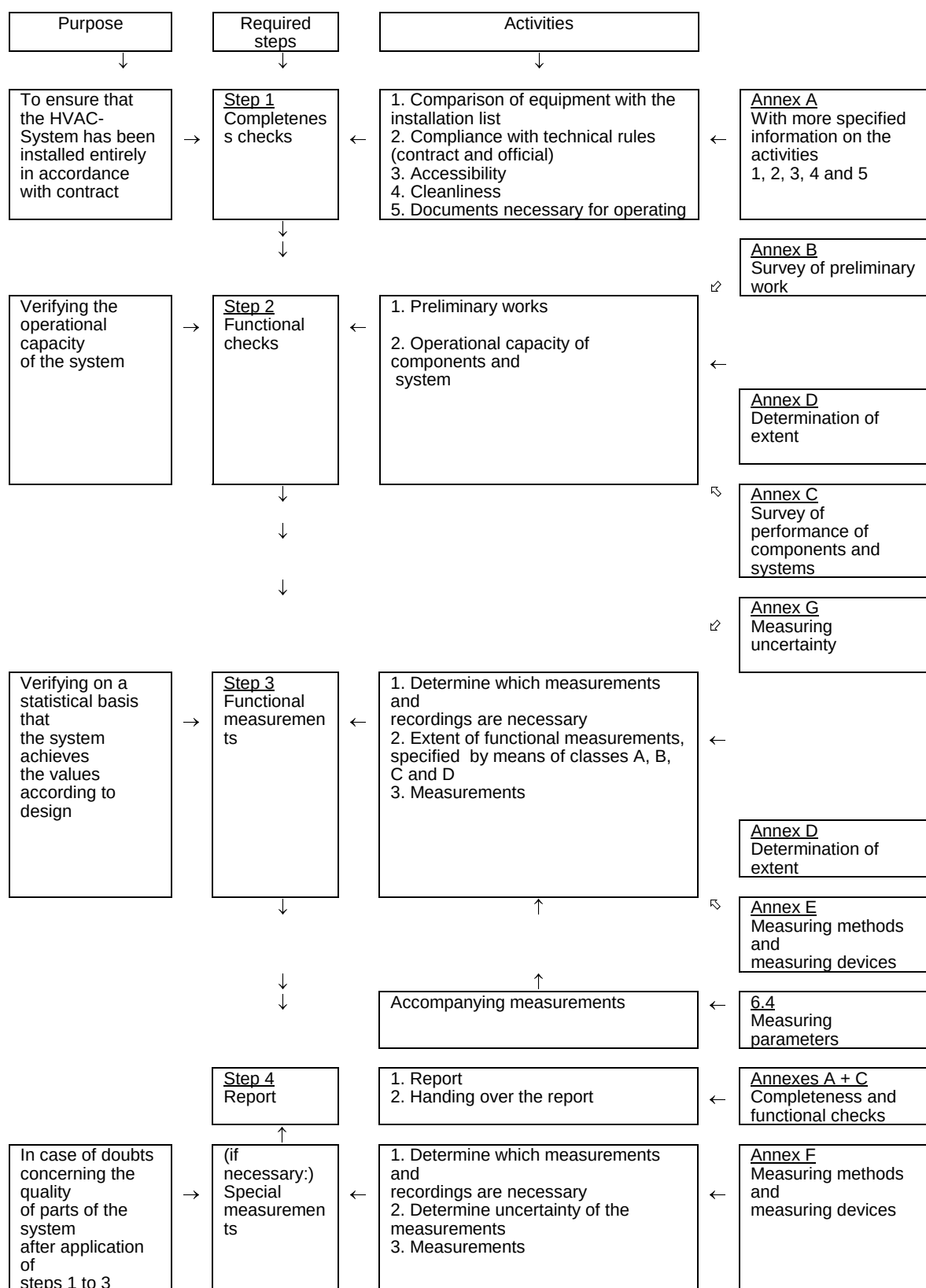

Figure 1 - Summary of tests and measurements to verify the quality of the systems

Lokalbehörighet

- Funktionskontrollant med behörighet för viss kontroll

Varför lokal behörighet?

25% av våra medlemmar har lokalbehörighet. Av dessa har 22% lokal behörighet i mer än en kommun. 120 kommuner har beviljat lokala behörigheter till någon av FunkiS-medlemmarna. Godkännande gäller ofta intill en viss datum som kan variera mellan 1 – 5 år. Avgiften för en lokal behörighet ligger mellan 1000- 2000 SEK. Kunskapsprov på regelverket förekommer sällan. Krav på någon form av årlig rapportering behövs ej eftersom OVK-protokoll inlämnas till samma instans som beviljat behörigheten. Man sparar mycket tid och pengar jämfört med den riksbehörighet.

Vad är en lokalbehörighet?

Enligt BVL 16§ kan den kommunala nämnd som fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet (normalt byggnadsnämnden) lämna godkännande till funktionskontrollant för viss kontroll.

Kommunerna använder samma bokstäver för beteckning av olika behörighet som Boverket har i sina föreskrifter om funktionskontroll av ventilationssystem 6§ i BFS 1996:56. Men för den skull är det inte säkert att innebörden är lika Boverkets som i 7§ BFS 1996:56 bland annat anger:

”Behörighet K Alla typer av ventilationssystem”

Vill man veta vad kommunen avser, får man gå till behörighetshandlingen för personen i fråga. Här är några exempel på förekommande text:

K	Daghem, skolor, vårdlokaler och dylikt. Flerbostadshus och kontorsbyggnader med FT-ventilation
K	Kvalificerad att utföra funktionskontroll av ventilationssystem av alla slag
K	Behörighet K ger rätt att kontrollera ventilationssystem av alla slag
”ej bokstav”	Behörig att utföra funktionskontroll av ventilationssystem av alla slag enligt förordningen
K	gäller ventilationssystem alla typer av ventilation
K	Ventilationsanläggningar för daghem, skolor, vårdhem o.d. Flerbostadshus, kontorsbyggnader o.d med FT-ventilation.
K _L	Kvalificerad att kontrollera ventilationsanläggningar av typ E och N. Anläggningar av typ S, F, FT och FTX i vårdbyggnader samt FT och FTX i skolor, daghem, kontor, hotell o dyl.
”ej bokstav”	Lokal behörighet att utföra funktionskontroll av ventilationssystem komplicerad art

Egentligen är förklaringen av ’K’ oviktig eftersom byggnadsnämnden själv utövar tillsynen både på det aktuella OVK-objektet och den lokala besiktningsmannen som utfört arbetet.

Vem är det då som har lokalbehörighet

Främst är det de som enbart är verksamma inom en och samma kommun och inte har behov av en riksbehörighet, t.ex. OVK-kontrollanter på Gotland eller OVK-kontrollanter i det kommunala sötningssvendet.

Det finns också ett åldersbetingat samband. Många äldre OVK-kontrollanter väljer att söka lokal behörighet när tidpunkten för riksbehörigheten går ut. Det är enklare, mycket billigare och passar kanske bättre in i en något reducerad yrkesroll. Så är det den unga generationen som inte har hunnit samla tillräckliga poäng för de krav på erfarenhet från praktiskt arbete som krävs för att få en riskbehörighet. Och så finns de som inte kan få riskbehörighet därför att Boverkskravet på allmän teknisk kunskap ej kan uppfyllas. Oftast är det ingenjörsbetyget eller motsvarande som saknas.

Hur är det med OVK-kompetensen?

Den lokala byggnadsnämnden borde vara specialister på att bedöma detta. De har ju tillsynsansvaret för OVK är för den person som tilldelats lokal OVK-behörighet. Dessutom är det oftast ett fåtal personer som man behöver håller reda.

Men samtidigt är det så att många kommuner saknar OVK-handläggare med den kompetens som egentligen behövs för tillsynsarbetet. Det är svårt att avgöra kvaliteten på OVK-kontrollantens arbete och det är naturligtvis ännu svårare att avgöra om en sökande av lokalbehörighet är tillräckligt kompetent. Här finns det utrymme för samverkan över kommungränserna. Grannkommunen har kanske en duktig VVS- eller byggnadsinspektör som kan bistå med både goda råd och hjälpa till med bedömning av en sökande.

FunkiS anser att det inte finns någon skillnad i OVK-kompetens mellan riksbehöriga och lokalt behöriga. Det är mer en fråga om kompetensskillnader mellan individer. Ingenjörsbetyget är ingen garanti för en bättre OVK liksom att avsaknaden av detsamma inte innebär OVK av lägre klass. Det är många som har riksbehörighet som bara används då och då, medan en lokalt behörig kanske huvudsakligen jobbar med OVK och dessutom ofta inom en byggnadstyp, t ex bostadshus. Därigenom blir han mycket OVK-kompetent inom sin ”nisch”.

Hur kan vi höja kvaliteten på OVK-besiktningsmännen?

FunkiS tror att utbildning och olika hjälpmedel för OVK-arbetet är den rätta vägen. FunkiS arbetar stadgeenligt med kvalitetsfrågorna. Kurser av olika slag erbjuds på många platser i landet. Ett databasbaserat OVK-protokoll underlättar och hjälper till att likrikta OVK-arbetet och underlätta för kommunernas handläggning. Tekniska rådets tolkningar av frågor och svaren på dessa finns samlade i en databas och redovisas kontinuerligt i FunkiS-bulletinerna.

Genom FARO får besiktningsmannen ytterliggare hjälp och stöd för sina bedömningar med 0 - 1- 2 i protokollet. Samsyn är en viktig strävan som FunkiS på alla sätt vill påminna besiktningsmannen om. Detta innebär att han skall ha en god kontakt med den kommunala OVK-handläggaren och med

arbetsmiljöinspektören för erfarenhetsutbyte och tolkningsförtydligande så att byggnadsägaren inte misstror OVK-systemet, genom motsägelsefulla besked om hans ventilationssystem. Information via bulletiner och hemsida har stor betydelse. Temadagar lokalt och centralt samlar besiktningsmän och andra branschkollegor kring aktuella frågor. FunkiS utreder sannolikt under våren en kursverksamhet med kunskapsprov som helt anpassas till sökande av lokal behörighet. Detta kan säkert vara en hjälp till kommunernas ärendehantering.

Certifieringsorganens medverkan till kvalitetshöjning av riksbehöriga efterlyses dock. Många av frågorna i den nuvarande kunskapsprovet på regelverket upplevs av många besiktningsmän som oväsentliga för OVK-arbetet. Däremot finns det många kunskaper och förmågor som aldrig provas. Certifieringsorganen följer till punkt och pricka kraven i Boverkets föreskrifter. Var finns kreativiteten för bättre OVK?

Avslutningsvis:

Det behövs både riksbehöriga och lokalt behöriga besiktningsmän. Strävan att höja kvaliteten på besiktningarna måste ständigt pågå. En utveckling mot "lönsam OVK" måste vara ett gemensamt mål. Kontroll av inomhusmiljö och medverkan till energieffektiva system bör på sikt integreras med OVK-arbetet så att byggnadsägaren får en vettig helhetsbedömning för sin planering både på kort och lång sikt.

Fråga till Boverket

Fråga 1: Är kontrollrum i kärnkraftverk undantagna?

Fråga 2: Utländska ambassader i Sverige undantagna?

Fråga 3: Svenska ambassader i utlandet undantagna?

Boverkets svar:

Wanda Rydholm svarar i samråd med juristen Ann Petersson:

1. Se lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, 19 §, offentlig insyn av säkerhets- och strålskyddsarbetet kan endast ske av lokal säkerhetsnämnd som regeringen bestämmer. Hit räknas inte OVK.
2. Ja, det är inte svenskt territorium.
3. Ja, även om det är svenskt territorium så ligger det utanför Sveriges territorialgräns. PBL och bestämmelser som har sitt stöd i PBL, reglerar mark och vatten inom Sveriges territorialgräns.

TR-frågor

Hela tiden inkommer det nya frågor till FunkiS. Större delen av dessa har besvarats av Tekniska rådet (TR) och skickats vidare till frågeställaren. Samtliga frågor och svar publiceras i Bulletinen.

Fråga 01012

Befuktning av tilluft. Jag har idag fått en låda från Munters. Med en flaska Ramlösa och en broschyr om den nya luftfuktaren FA6. Jag kände genast igen principen och typen från 60-70-talets aggregatinstallationer, som framförallt var vanliga på stora system i samband med lasarettbyggnationerna. Jag kommer också ihåg att fuktarna dömdes ut av sjukhushygieniker som pekade på de bakteriella riskerna. Många fuktare stängdes av och tömdes på sina "paddar" Ännu fler tömdes på tryckfallsorsaker i samband med energikrisen 1973. (det står en hel del paddar ute på aggregatvindarna...) Driftstekniskt var det många problem med avlagringar från vattenlösliga salter mm kanske för att man inte hade i Ramlösa i rören.

Jag har idag varit i kontakt med Johan Bergqvist, som är produktansvarig hos Munters. På min fråga om mikrobiella problem berättar han att det pågår en svindyr studie i Tyskland, som ännu inte är klar. Han säger att det finns intyg på att legionellaproblem inte finns. Jag har begärt mera fakta från Munters, men det kommer nog inget förrän den tyska rapporten är klar. Enligt Munters är det mycket vanligt med fuktanläggningar av denna typ i Japan.

Att en applikation i industriella miljöer kan tillåtas inser jag liksom att det är OK med en evaporativ kylning av frånluft som sedan körs via en roterande VVX. Men, hur skall vi bedöma fuktaren när den dyker upp i ett tilluftssystem? Personligen hade jag ej godtagit lösningen, med hänvisning till BBR 6:222. Vad anser TR?

Svar

TR anser att BBR 6:222 ej ger tillräckligt underlag för att icke godkänna ett system innehållande denna typ av produkt om den vid kontrollen fungerar tillfredställande. I nyproduktion skall den givetvis vara CE-märkt och ingå i en CE-märkt installation. I det fall en Funkismedlem vid en OVK-kontroll stöter på luftfuktare av denna typ gäller det givetvis att vara extra uppmärksam och följa FARO's anvisningar Pos.2.2.8. Fungerar den tillfredställande skall den godkännas.

Kontakta gärna jourhavande TR:

Stig Fritsch tel 040-457163, mobil 0708-452325

Imkanaler – tre frågor med svar

Fråga 1: Rensningsintervaller i flerbostadshus med F-ventilation? **Svar 1:** Fristen är tre år, men kommun kan besluta om kortare frister.

Fråga 2: Kan man avsäga sig sotning om man bedömer att det är onödigt? **Svar 2:** Nej

Fråga 3: Kan rensning ske av annan entreprenör och i så fall hur avrapporteras detta? **Svar:** Nej

Enligt räddningstjänstlagen 1986:1102 §17 gäller: "Sotning och kontroll skall göras av skorstensfejare"

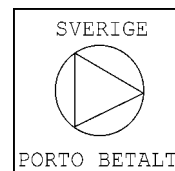
Tala om när du flyttar!

Vid adressändring använd postens adressändringskort (bl.2050.05).
Fyll i både din nya och din gamla adress, medlemsnummer och sänd kortet till

Funkis, c/o StyroVent Syd Konsult AB,
Kontorsgatan 30, 234 34 LOMMA.
Du kan också faxa på 040 - 41 01 51
eller skicka email till funkis@funkis.se

**Funkis Bulletinen nr
2002:3 / 2002:4**

**B FÖRENINGSS
BREV**

Det råder ibland delade meningar om
hur lång tid en besiktning tar.

Funkis
Funktionskontrollanterna i Sverige